

65. Razina podkrajca

AHASVER

vezni popotnik.

Pravljiza.

Poleg nemškiga.
(Drugi natif.)

V Ljubljani 1861.
Saloshil Janes Giontini.

St. ...

030016281

Pravliza govori: Ko je Jezus, poterpeshljivi svelizhar sveta, ki je sa oreshenje vsih ljudi terpel in na krishu umerl, na svoji poslednji britki poti pod tesho krisha fkoraj omagal in pred Ahasverjevo bisfo se pozbiti hotel, je Ahasver is svoje hifhe prishel in ni pripustil, de bi se terpezhi Jezus nekoliko oddahnil; tudi ga je sapeljivza ljudstva in sanizhevavza Šabote smerljal. Pa nanaglima ga je sazhelda vest v persih pezhi, in od tistihmal ni imel ne pokoja ne miru in bresmiren je lasil od kraja do kraja. Pravi se, de ni umerl. temuzh de od tistihmal okrog lasi in de je, ko so rabeljni zirenejkiga Šimona posilili Kristusov krish na Golgato nesti, Ahasver s nemirnim ferzam tudi od daljezh tjekaj fledil, in si ni upal bliso tistiga priti, kteriga je tako silno rasshalil.

Ahasver je vidil na gori Golgati Gospoda na krish pribiti, vidil blago poboshno mater Marijo s drusimi poboshnimi shenami in moshmi po umirajozhim Jesusu shalovati in solse prelivati. On pak je vedno fhe na gori stal do devete ure, ko je Jezus glavo nagnil in umerl. Šolnze in luna sta otamnela, semlja se je tresla od votliga gromenja, mertvi so is svojih grobov vstajali, sagrinjalo v tempeljnu se je na dvoje rastergalo, sdaj se Ahasver od kraja njemu tako strashniga neke stopine nasaj premakne, njegovo oblizbje

oblede in neisrezhen strah pretrefe vse njegove ude, in kakor od divjih ponozhnih vesh in nemirnih duhov gnan beshi Ahasver is gore Golgata in nihzhe ga ni vezh vidil.

Petdeset let po odreshenji sveta je bilo preteklo, ko je poboshen uzhenez Gospoda memo votljine (berloga) sbel, ki je v goro Libanon peljala. Mosha sagleda is nje lesti, vsiga divjiga sa pogledat, s dolsimi lafmi po obrasu in po persih; rastergana obleka je komaj nagoto njegoviga shivota sakrivala, glava in noge so bofe, in sala natura okrog njega je bila v pomladanjfki lepoti, kakor mlada nevesta; shalofni zhlovek pa se ni veselil, temuzh sdihoval je: „Kako hudo je, ne umreti, in soper svojo voljo shiveti, kaka martra je to!“ Dalje se giblje in pred uzhenzam Gospoda sdaj stoji, kteriga je na gori Golgata tako hudo rasshalil. Uzhenez ga s sladkimi besedami kerfhanfke ljubeshni posdravi: „Hvalen bodi Jesus Kristus!“ ali odgovora „na vse vezhne zhafe Amen!“ ni bilo, is ust strashniga mosha flifhati, kterimu sta mladost in veselje shalofst delala; prezh od uzhenza svoje ozhi oberne in se sazhe sannizhvaje is zeliga gerla krohotati. Nefrezhni mosh je bil Ahasver, nemirni popotnik, ki se je od tistiga zhafa, ko je is Jerusalema pobegnil, po pezhovji in po votljinah vifoziga Libanona popotikal; smert si je shelel; ne jedel ne pil ni, pa vunder je shivel, poln obupanja je s svojo glavo v skalo butal, in vunder mu ni bilo mogozhe umreti; veliko dni in let mu je v strashnim obupanju preteklo, beshal je pred svetam in pred

ljudmi; pa njegova vest ga je vedno opominjala:
 „Refnizno te je Bog savergel!“

Tako je bil nefrezhni Ahasver sam na velikim svetu Boshjim; vidil je, kako so poboshni pred njim beshati, kakor pred kushnim, kakor pred Kajnam, kteriga je Bog sasnamoval. Kakor sverina od lozvov preganjana je beshal daljezh v pufhave gora. —

Ahasver je is Libanonfki ga fkalovja v Rim popotoval, kjer med fhtevelo bojevavzov ftopi, ki so se kervavo igro igrali, s ktero je zesar svoj nastop zesarstva obhajal. Ako ravno le fredne velikosti in nefkushen v ruvanji, vunder vse svoje nasprotnike premaga in njih pesti in mezhi so od njegoviga shivota tako odleteli, fkakor de bi bil shelesin. S veliko zhaftjo ga v zesarjevo poslopje peljejo, kjer mu vsiga dovolj dajo, kar so si le drasiga smiffiti mogli; tode nepremagan ruvan vse dari s divjim smeham pogleda in daljezh od sebe sadiga; sakaj ftopil je med ruvane le, de bi ga umorili; njegova velika pregreha mu je bila vedno pred ozhmi in ne minuto zhafa ni imel veselja.

Zhes tri dni Ahasver Rim sapusti in je veliko let vse Lafhko prehodil, veliko mest in deshel vidil; pa shum in brum ljudi mu ni dopadel, sovrashil je njih veselje; sakaj spominj na strashno pregreho je shivel v njegovih perfih in mu je shivljenje grenil. Svedil je nekiga dne, de imajo Rimzi Jerusalemsko mesto oblezhi in spomnivshi se mesta, v kterim so grobi njegovih fprednikov, sklene, tjekaj beshati, sa pravizo se bojevati in s zhaftjo v boji umreti.

Ko Ahasver v Jerusalem pride, je v svetim mestu, nad katerim je Jesus jokal, taka revščina in sila bila, kakor she nikoli poprej ne; sakaj Gospod je mesto savergel, ker je kri pravizhniga prelilo. Ajdji so mesto she dve leti oblesheno dershali; vedno huje in huje so na obleshenze pritikal, ter doo osidje podirali ter ljudstvo morili, ktero je bilo isvoljeno, pa od Gospoda saversheno, ki je njegovo konzhanje sklenil.

Vekanje in sdihoвање je bilo v hifhah, sakaj lakot je bila v mestu tako strashna, de so matere lastne otrozhizhe morale in jedle. Ahasver vidi revščino, pa njegovo serze je kamnito, veliko tavshent jih okrog njega pade, pa on gre kakor angelj smerti, zhes trupla ubitih; mezhem divjih sovrashnikov se nastavlja, pa vunder ga smert ne sadene; sakaj Ahasver ni mogel umreti. Velikokrat je svoje shivljenje v nevarnost postavil, pa kakor kazha se ga je ovito dershalo in zhutil je shivljenja bolezhine samo sato, ker ga je grislo, pa ne umorilo.

Dnevi kervaviga mashevanja so minili; Jerusalem je v oblakti ajdov, nar svetejshi, nefkonzhno lepi tempelj je poshgan in mesto je rasdjano. Na truplih svojih vojakov pade Ahasver ajdam v pest; v Rim ga peljejo s vsimi tiftimi, kterim je velikoserzhnost premashnikov shivljenje pustila, de bi v velikim mestu sovrashnikov dela fushnosti opravljali.

Ahasver je bil vezh let v Rimu v fushnosti, kjer je mogel strashne shtrasinge in preganjanje terpeti; ne veselje ne bolezhine se ga niso vezh

prijele, in bal se ni nizz, kakor shivljenja, shè-
 lel ni nizz kakor smert, ki ga ni hotla vseti. Sdaj
 fo sazheli v Rimu strashno kristjane preganjati,
 sodniki in kervosheljni rabeljni fo si vse prisade-
 vali, si nar strashnejshi martre smisliti sa Kristjane,
 de bi jih od Boga in od prave vere odvernili in jih
 prifilili, malikovavške bogove moliti.

Ahasver je s hudobnim veseljam vidil, ka-
 ko ajdji uzhenze in naslednika t i s t i g a, kteriga
 je rasshalil, preganjajo in martrajo, in de bi se
 nad njimi masheval, se s peklenkim veseljem v
 rabeljsko flushbo ponudi. Veliko nedolshnih krist-
 janov njegov mezh umori, pa Ahasver se ne more
 svojiga mashevanja veseliti, ne more ognja vga-
 fiti, ki mu je v ferzu gorel, in vidi tudi, kako
 veselo kristjanski junaki vse martre terpe in polni
 hvale in saupanja v Boga umirajo.

Eniga dne fo zhasljiviga starzheka, kèrfhan-
 fkiga duhovna martrali in umorili; komaj je Bo-
 ga hvalezh svojo dusho isdihnil, kar is med mno-
 shize veliko kristjanov stopi in glasno klizhe: da
 fo tudi kristjani in de s veseljem sa svojiga go-
 spoda in mojstra umreti shele.

Sposnavavzi prave vere fo po velikim pro-
 storu okrog leshali, truplo na truplu — velika
 sveta setev je bila! sdaj duh Gospodov Ahas-
 vera vname; rabeljsko fekiro od febe vershe in
 se med kristjane vstopi, ki fo she smert zhakali,
 ter rezhe: „Tudi jest verjem v Jesufa!“ S slobo
 ga sgrabijo raskazheni rabeljni in ga k smerti
 vlezhejo. Ahasver pa poln veseljiga upanja, de
 bo sdaj umerl, ne zhuti nobene bolezhine. Ras-

beljen fvinéz, ki so mu ga v usta vlili, se mu je sdel hladezha pijazha, globoke rane pa zvetezhe roshe, is kterih se mu bo sasheljena smert priblishala. Rabeljni vtudeni od nezhimerniga martranja, so ga kakór umorjeniga na mestu pústili; pa Abasver ni bil mertev; dremal je le, morde pervikrat od tistiga dne, ko se je tako strashno pregreshil.

Nozh je s svojo tamnoto mekto pokrila, kjer je Ahasver dremal, sdaj pridejo skrivaj poboshni kristjani, de bi v tibim trupla svetnikov poprāvili in sakopali. Nek poboshen, usmiljen mosh tudi Ahasverja sagleda, ga sdaj sposna, na svoje rame sadene in v podsemljski hram pod mestam Rimam nese, kjer so kristjani navadno svoje merlizhe pokopavali in potem pri pokopalishih muzhenzov svojo flushbo opravljali.

Kar je bilo poboshnih Kristjanov sbranih, so vsi svete pesmi peli, Boga in Jesusa Kristusa hvalili, ki je bil v svelizhanje sveta poslan. Ko so verni tako molili in glasno Boga hvalili, se je Ahasver is svojiga smertniga spanja sbudil. Med trupli muzhenzov se skvisihki ter shaloftno sdihne: „O blagor jim, ki so v Gospodu umerli; mene pak shivljenje preganja in me bo vezhno pogubljevalo in martralo.“ To saslisbati se vsi Kristjani vstrashijo ter strefnejo; pa poboshni duhoven, ki je Ahasvera tjekaj prinefel, k obupajozhimu stopi ter rezhe: „Serzhen bodi Ahasver, Bog je usmiljen, ali verjesh v Jesusa Kristusa!“ Ahasver svoje oblizhje skrija in odgovori s slabim glasam: „Verjem in — trefem se.“ Duhoven ni

nehal ga tolashiti in rekel mu je: „Abasver! ako si se hudo pregresshil nad Gospodam, ne obupaj nad njegovo milostjo. On je svojim sovrashnikam odpuštil, in na gori Golgata na krishu vifezh je she sa svoje perganejvavze molil: „Gospod odpušti jim, sakaj ne vejo kaj delajo.“ Poterti Abasver pa odgovori: „Tako je vřim odpuštil, famo meni ne; mene samiga se she dershi kletev gospodova, njegova jesa; torej mora tudi moja pregreha vezhi biti, kakor drusih, in same ni usmiljenja, ni smerti, dokler sopet ne pride.“

Ahasver se pri teh besedah usdigne, se poboshniamu duhovnu sahvali in gre is shalofniga sbora Kristjanov. V Rim je pobegnul in veliko deshel obhodil, bres de bi bil kje pokoj nashel. Divje asiashke puhave je premeril, v Afriko je prišel in njegovi moshgani so bili foshgani od vrozhih solzbnik sharkov, jesik se mu je od sheje na nebo prisufhil, nobena senza, noben vir, nobena jed ni popotnika oshivila, in vunder ni bilo mogozhe Ahasveru umreti.

Med divje kardele Afrikanzov se je mešhal, med mnoshize sovrashnikov je stopil, povsod je rane sekal in moril; pa njega nobena pshiza ne sadene; njega noben mezh ne rani. Ahasver ishe nefrezhne kushne kraje, in kjer je bila kuga nar hujšhi, se je vřtanovil; ali smert ga na vsame, pri potopu barke ga nozhejo valovi morja poshreti, voda ga sopet na suho vershe, smert ga nezke imeti.

Shter sto let je she po Jesusovim rojstvu minilo, snaminje svetiga Krisha je bilo skoraj po vřim takrat snanim řtetu rasshirjeno: Ahasver,

vezhni popotnik, fe is daljnih krajev zhes Jerusalema v Rim verne. Neshteto zhloveshkih sarodov je she pomerlo, mnoge mesta, nad katerih lepoto fe je bilo zhuditi, fo bile rasvaline, komaj fo bili njih ostanki, she flabe snaminja nek-dajne velikosti, viditi; ptuji narodi fo v tistih deshelah prebivali, kjer fo nekadaj ajdji gospodovali, le Ahasver sam je bil she edini zhlovek is starih zhasov; tode zhasi nifo imeli mozhi soper njega, bil je, kakor mosh v nar bolji starosti, she pri mozhi, kakor takrat, ko ga je strashna kletev sadela.

Ahasver vidi sdaj tempeljne Kristufu pofvezhene, gre memo grobov kristjanov, ki fo sadaj pozhivali od truda shivljenja, in veliko plazhilo vshivali; vidi in slifhi sdaj ime tistiga od vsiga sveta visoko zhakiti, kteriga je ispred sfoje veshe fosuval: nefkonzhno milo fe mu stori, fkoraj obupa, de mu bo pregreha odpushena. Rekel je sam pri sebi: „Reshiti hozhem svet od sfoje fovrashene osebe; Bog mi bodi mil, zhe fe v njegovo ufmljenost podam.“

Na otoku Sizilii po imenu, je visoka gora, ki ima v sebi vezhen ogenj, ki v zhasi s strashno mozhjo is verha gore sazhe goreti. Na to goro fe Ahasver poda, ravno ko je strashno is tebe ogenj metala. Pred strashnim bresdnam popotnik obstoji ter rezhe v obupu: „Kdo ve, zhe me bo bresdno vsebi obdershalo?“ fe stori serzhniga in sagrausne v ognjeni grob. Tode tudi ognjeno bresdno ga ni moglo vsebi obdershati, is plamena ga soper vershe in Ahasver pod hribam obleshi

bres nevednosti, na vsem shivotu osmojen in brohotal je, kakor zhlovek, ki ima umreti.

Pod strafhno goro je pohoshen pufhavnik svojo kozhizo imel, v kateri je skrivaj shivel v molitvi in v dobrih delih, ktere je nefrezhnim ljudem fkasoval. Ahasvera tukaj sagledati ga nefe v svojo kozhizo, mu streshe in mu osdravlja s mozhnimi selishi njegove rane, in s sdravjem se mu tudi savedenje verne. Ko se je Ahasver sbrihtal: je shaloftno sdihnil: „Sakaj nisi mojiga shivljenja trohnobi in divjim sverinam putil? Oh, shiveti moram, preklet od Boga moram shiveti, nemorem umreti; elementi nimajo vezh mozhi zhes mene, varjejo me v moje terpljenje. Sladko shivljenje, ktero se vam ljudem blagoslov (shengen) sdi, je meni britko terpljenje.“ Tako toshi nefrezhni popotnik.

Poboshni pufhavnik ga je tolashil: „Ahasver!“ mu rezhe „Gospodova shiba je teshka, pa she tesheji je bila tvoja pregreha: tode vezhi je milost gospodova, torej poterpi in nosi voljno butaro shivljenja, de Gospod pride in ti jo odvsame.“ She mu pufhavnik svetje v pufhavo Tebaido v gornjim Egiptu iti, tam bo veliko poboshnih mosh nafhel, ki ga bodo radi sprejeli in mu prebivalishe pri njih dali. Pufhavnik mu veliko pripoveduje od milosti in od usmiljenosti Gospodove, de je kakor odreshenik sveta is nebes prifhel, vse ljudi svelizhat; de je njih grehe nase vsel in sa-nje umerl na lesu svetiga krisha. Ahasver je zhes veliko stotlet sopet fulse kefanja in hvale prelival.

Eniga dne je Ahasver poboshniga pufhavnika ifkal; pa ne najde ga nikjer, famo v kozhizi na lefeni misi so te besede sapifane: „Velika je tvoja pregreha, Ahasver, pa she vezhi je boshje usmiljenje!“ Ahasver vsame svojo palizo in popotje v pufbavo Tebajdo v gorni Egipt. V tem kraji Egipta je takrat veliko tavshent pufhavnikov prebivalo, ki so tukaj daljezh od vliga sveta Bogu v tibi molitvi flushili, in kjer so smiraj imeli priloshnost dobre dela delati. Tje pride sdaj Ahäsver. Njegova dusha je bolj pokojna, njegovo serze je bolj mehko; sato mu tudi shivljenje med temi pufhavniki bolj dopade, svoje shivljenje si misli teshko butaro, ktero mu je Gospod naloshil, de fam pride.

Od leta do leta je Ahasver v svoji nefrezhi voljnejsihi prihajal, s veseljem je bratam strengel, ki so daljezh okrog v posamefnih kozhizah stanovali, slakti pak je stare ozhake ljubil, ki so imeli skerb sa mlajsihi brate. S zhasama ga je vkljubliivi napuh sapustil in fam sebe je sazbel sposnovati s ponishnostjo; pa vunder je imel premalo shive vere v Jesusa Kristusa, v kterim famim je pravo svelizhanje, pravi mir dobiti. Ahasver je dolgo med poboshnimi pufhavniki v Tebaifskih gorah shivel, brata sa bratam v hladno semljo pokopaval in je nasadnje fam ostal v veliki egipzhanski pufhavi. Korenine in seljsiha so mu bile shivesh in kjer je mogel, je dobre dela delal; vse ljudi je ljubil in tako mu je sopet vezh stoletij preteklo. Zhe se jih je nasaj spomnil, so se mu le nektere sleta sdele. Ko je tak v pufhavi

shivel, sasilski enkrat, de je v daljni Arabii nov prerok vstal, ki uzhi, de je kerfhanstvo krivoverstvo in de ga satreti bozhe. Njegov pregovor je: Ala*) je Bog, in drusiga preroka ni, kakor Mahomed.

To sasilhati Ahasvera misel napade, de ni Jesuf prerok in de se bo njegov uk v nizh rasfhel, kadar nov mozhan prerok pride. V tej flepoti in v neumnim upu, de bode, ako kerfhanstvo mine, zhaf njegoviga refhenja od tako fovrashniga popotvanja prifhel, sapusti nefrezhni Ahasver tebaifko pushavo, de bi noviga preroka poifkal in se s njegovim ljudstvam sdrushil.

Neverniki, ki so se po novim preroku Mahomedanzi imenovali, so she svojo fkalovito doma-zhijo Arabjo sapustili in od Mahomeda peljani so jo — v neshtetim fhtevilu, proti sveti desheli in Sirii pomerili, de bi tam v duhu svojiga noviga preroka njegov novi uk s ognjem in mezhem rasfbirjali. Sveto mesto Jerusalem je divje prihodnike is Arabje narbolj v ozhi peklo; Ahasver jih ravno na poti proti temu mestu doide, se k njim pridrushil in gre v Jerusalem s stokrat stoterim klizanjem: „Ala je Bog, in drusiga preroka ni kakor Mahomed.“

Ko divji neverniki kerfhanfke tempeljne ropajo in na visoke turne namefci svetiga krisha pol lune postavljajo, Ahasver s divjim veseljem svojiga ferza k boshjimu grobu hiti, kjer je boshji odrefhenik pozhival in zhafito vstal, de bi si

*) Tako Turki Boga imenuje.

novo saflushenje sa noviga preroka dobil, zhe bi
 s laftno roko sveto mesto rasdjel; sgrabi v svoji
 flepi krivi veri gorezho baklo, tezhe v tempelj
 in ga hozhe sashgati. Pa glej! Kaj se sdaj nje-
 govim ozhem prikashe: Zhaftit, kakor je is gro-
 ba vftal, se prikashe Gospod omamljenim ozhem
 nefrezhniga Ahasverja; strahota sgrabi s ojstrimi
 parklji ubosiga grefhnika, daljezh od sebe vershe
 baklo, de vgasne, grosa pretrefe vse njegove ude
 in Ahasver pade na svoje kolena ter klizhe s
 trepetanjem: „Moj Gospod in moj Bog!“ Tako
 fo ga nafhli, kakor de bi bil she smiram molil,
 na tleh svefki minihi, ki fo imeli grob varovati:
 is njegove molitve in is besedi: „Moj Gospod in
 moj Bog!“ ktere je vedno isgovarjal, fo spos-
 nali, de nesnani zhiovek v Kristufa verje, praviga
 Boga; k njemu stopijo in ga kerstijo v imenu ozhe-
 ta, Šinu in svetiga Duha, potem ga seboj ys-
 mejo v Libanonske gore, kamor fo pred serditimi
 neverniki beshali.

Od tiftiga zhafa, ko je bil Ahasver vezhni-
 ga svelizhanja vreden storjen in je svojiga pra-
 viga ediniga Boga v serzu sposnal, se je tudi
 v serzu ves spreobernil; s svojo vero je usmi-
 ljenje sadobil; grehi fo mu bili odpufheni, in
 zhe Ahasver od fhtrafinge ravno ni bil refhen,
 je vunder od tiftihmal mir in pokoj v svoji dushi
 obzhutil; otroku je bil enak, ki teshko bolesin
 terpi in se pozhasi sa smert sori, pa voljno in
 poterpeshljivo neosdravljive bolezhine terpi, ker
 ve, de mu materno serze ljubeshni polno streshhe.
 V poboshni famoti je shivel Ahasver v pezhovji

Libanon v drushbi dobrih ljudi, dokler jim ni bilo pripušheno se v deshelo k svetimu odrefhenikovimu grobu verniti in se tam vstanoviti. De bi se nad sanizhevanjem svetiga krisha maskevali sveto deshelo ozhiftili od ajdov, ki so kristjane tako terdo stiskali, so se kerfhanški narodi sklenili in se soper nevernike vsdignili; Kristusovi sovrashniki so bili premagani in kristjani so na mesto gerde pollune sveti krish postavili; Ahasver pa, ki je odsihmal mir in pokoj boshji v svojim serzu nosil, je bil med kerfhanškimi vojshaki prvih eden, ki so v vrozhim boji sveto mesto dobili. Kako mu je bilo sdaj vse drugazhe pri serzu, kakor takrat, ko je s Mahomedanzi vred s kri-zhanjem: „Ala! Ala! je nash Bog, in drusiga preroka ni, kakor Mahomed!“ v Jerusalem derl, de bi sveti grob rasdjäl.

Ahasver se je v vsih vojfkah bojeval, ki so jih kristjani nekaj stoletij s Mahomedanzi imeli; ko so pa nasadnje ajdje serzhne kristjane, ako ravno so se junashko vojskovali, premagali, so se kristjani vunder s njimi tako pogodili, de je sveti grob v oblasti kristjanov ostal, in de jim je bilo pripušheno, sveto deshelo obiskovati in na grobu boshjiga Šinu tolashbe in pokoja iskati.

Ahasver, popotnik bres miru, se je sdaj s vfo gerezhnostjo v Gospodovo flushbo vdäl. Odsihmal ni drusiga delal, kakor vse poboshne vedno sprem-ljeval, ki so is daljnih krajev k boshjimu grobu romali, svoje molitve tam opravljat, kjer je Jesus Kristus uzhil in terpel britko smert na svetim krishu sa svelizhanje sveta.

Ahasver je svešti spremljevavez romarjev k Kristufovim grobu; s pokojnim serzam vidi stoletje sa stoletjem sginiti, vidi rodo e se ponoviti, kakor stvari eniga dneva, in prizhakuje, kar ima vero; — s poboshno poterpeshljivostjo in s stanovitno voljnostjo; dela ljubesni opravlja prizhakajozh jutro velikiga dneva, sveto veliko Saboto, katero vsi poboshni ljudje verjejo in polni upanja prizhakujejo.

